

Gange, er jeg ganske sikker paa, at baade Gaardmændene og Husmændene og deres Sønner, som skal ind efter dem, øjeblikkelig vil høre paa Klangen, at der er noget i Vejen her. Og der er ogsaa noget i Vejen... (Olujsen: Skal vi prøve det?). Ja, det er jo det, jeg foreslaar, at vi skal lade dem selv afgøre, hvad de sætter mest Pris paa. Det er rigtigt, hvad det ærede Medlem Hr. Pinholt sagde, at vi uheldigvis for de Husmandsbrug, der er blevet oprettet efter den gamle Husmandslov sidste Sommer, paa Grund af det Byggetilskud, der gives, har maattet indsætte den Bestemmelse, at hvis de paagældende sælger, inden et vist Aaremaal er forløbet, skal de godtgøre, hvad de har faaet i Tilskud; men det er den samme Bestemmelse, som findes i de for Købstæderne givne Love. Jeg glæder mig ogsaa til, at dette Byggetilskud bortfalder, thi saa bortfalder ogsaa Indskrænkningen i den gamle frie Udstykning, og naar den bortfalder; sidder de paagældende saaledes med deres Ejendomme, at de kan sælge dem, naar de vil, og til hvem de vil. De har Adgang til at sælge dem, som om det var deres egne, men de skal selvfølgelig, hvis Laan-giveren ønsker det, berigtige deres Laan. Det skal man jo i mange Tilfælde ogsaa, naar man har optaget private Laan; jeg antager, at der er adskillige Medlemmer, der ligesom jeg har maattet stifte Laan og har set Obligationer, hvorpaa der staar, at Laanet ikke kan overgaa til ny Ejer, uden at Laan-giveren giver sit Samtykke dertil; det er ikke noget usædvanligt.

Men den, der sidder efter Loven af 4. Oktober 1919, kan ikke sælge, naar han vil, og til hvem han vil, han er bundet til Stedet, og som jeg tilod mig at nævne i Gaar: hvis han vil forlade Stedet, skal han betale alt, hvad han ikke har betalt Rente af i de Aar, han har siddet ved Ejendommen. Disse Indskrænkninger er faktisk de samme, selv om man giver dem en anden Betegnelse, som findes i de gamle Fæstebestemmelser, hvor der ogsaa stod, at Fæsteren skulde have fuld Erstatning for alle de Forbedringer, han indførte ved Jord og Bygninger, men Resultatet var altid, at den enkelte aldrig fordristede sig til at stole paa en offentlig Vurdering af disse Forbedringer, da han selv var afskaaret fra at have Indflydelse derpaa. Det er i Virkeligheden det samme, som indføres her, og jeg forstaar meget godt, at man er kommet ind paa det. Man vil ikke give den enkelte nogen Fordel, siger det ærede Medlem Hr. Pinholt, men Sandheden er,

at man giver ham en Fordel i Øjeblikket, at man kapitaliserer den for ham, og at han for at opnaa denne Fordel sælger sin Selvstændighed.

Derfor er jeg enig med det ærede Medlem Hr. Brorsen i, at saaledes som Lovene ligger Side om Side, byder Loven af 4. Oktober 1919 de største økonomiske Fordele, den vinker og frister, og den har dygtige og ivrige Talsmænd ikke mindst her i Salen, men ogsaa ude omkring i Landet. Alligevel tør man ikke tage Konkurrencen op, fordi man ved, at der ikke blot er en Trang til den frie Selvstændighed, men ogsaa en instinktmæssig Følelse af, at Landbrugserhvervet, saaledes som det drives her i Landet, kræver, at man med fuld Tillid tør sætte hele sit Arbejde og hele sin Kapital ind i Bevidstheden om, at det er ens egen Jord og ikke offentlig Jord. Hvis man vil indføre Begrebet offentlig Jord og Begrebet Fæste, vil man tage hele Grundlaget bort fra den Tillid, der i Øjeblikket er mellem Brugeren og Jorden, og derved gøre en Gerning, som i rent erhvervsmæssig Henseende vil have meget daarlige Følger.

Idet jeg endnu en Gang giver det ærede Medlem Hr. Brorsen Ret i, at der sikkert er økonomiske Fordele paa den Side, hvor Loven af 4. Oktober 1919 findes, skal jeg slutte med at sige, at jeg tror ogsaa, det vil være ønskeligt, for at det kan være fuldkommen fair play mellem disse to Love og deres Virkninger i det praktiske Liv, at vi sørger for, at der kan være lige saa gunstige Vilkaar for dem, der vil arbejde efter den ene, som for dem, der vil arbejde efter den anden Lov. Jeg tror derfor ogsaa, det var ønskeligt, om den saakaldte gamle Statshusmandslov endnu modtog enkelte Forbedringer, men jeg tror, at de Forbedringer vil komme af sig selv, efterhaanden som Omkostningerne ved Bygningers Opførelse falder. Saa vil, naar vi da holder os paa omtrent det samme Beløb, der nu udgives til Laan, det Beløb, der kunde anvendes til Indkøb af Jord, blive større og større, og der vil blive større og bedre Brug efter den gamle Husmandslov, uden at Beløbet behøver at forøges, og saa vil Forholdet blive lige. Ganske vist skal en Nybygger, der gaar ind under den gamle Statshusmandslovs Bestemmelser, forrente hele det Laan, han modtager — det skal han ikke, naar han gaar ind under Loven af 4. Oktober 1919 —, men jeg tror alligevel, han vil foretrække den gamle Lov, naar han saa kan sidde som fri Mand paa sin egen Jord.